

В И С Н О В О К

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про лобіювання» щодо державної реєстрації суб'єктів лобіювання та здійснення лобіювання в Україні» (реєстр. № 13027 від 18.02.2025)

Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації на своєму засіданні 15 квітня 2025 року (Протокол № 144) розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про лобіювання» щодо державної реєстрації суб'єктів лобіювання та здійснення лобіювання в Україні» (реєстр. № 13027 від 18.02.2025), поданий народними депутатами України Власенком С. В. та Тимошенко Ю. В.

Відповідно до пояснювальної записки законопроект розроблено з метою легалізації лобістської діяльності в Україні, виведення з тіні діяльності лобістів, знищення корупційних ризиків на всіх щаблях взаємодії представників органів державної влади з представниками різних соціальних груп та інтересів, створення реєстру лобістських фірм та лобістів (Електронного реєстру суб'єктів лобіювання) з можливістю отримання інформації про їх діяльність безоплатно будь-ким. Законопроект закріплює принцип прозорості здійснення лобіювання в Україні.

В межах предметів відання Комітету щодо запропонованих законодавчих змін зазначаємо наступне.

Міністерство цифрової трансформації України в межах компетенції опрацювало проект Закону та пропонує його доопрацювати з урахуванням наступних зауважень та пропозицій.

Розділом I проекту Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про лобіювання», виклавши його в новій редакції.

Водночас, чинною редакцією Закону України «Про лобіювання» визначені основні норми щодо Реєстру прозорості. Зокрема, частиною першою статті 5 Закону України «Про лобіювання» передбачено, що Реєстр прозорості - це інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення та надання інформації про суб'єктів лобіювання та їх звітність. Також, у частині восьмій зазначеної статті для забезпечення ведення Реєстру прозорості закріплено повноваження Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК), яке є його держателем та адміністратором.

Натомість, у Розділі II запропонованої редакції Закону визначаються норми щодо Електронного реєстру суб'єктів лобіювання та здійснення лобістської діяльності.

Відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про лобіювання» у редакції проекту Закону особа набуває статусу суб'єкту лобіювання з моменту внесення відомостей про неї до Електронного реєстру суб'єктів лобіювання. Відповідно до визначення, наданого у пункті 6 частини першої статті 1, суб'єкт лобіювання – будь-яка фізична або юридична особа, а також особа, що здійснює лобіювання від імені такої особи та яка відповідає вимогам, визначеним цим Законом, зареєстрована у встановленому законодавством порядку і інформація про яку внесена до Електронного реєстру суб'єктів лобіювання, як наслідок, особа, яка є виконавцем договору про надання послуг з лобіювання.

При цьому, у проекті Закону не надано терміну «Електронного реєстру суб'єктів лобіювання», який визначав би цей реєстр як інформаційно-комунікаційну систему.

Міністерство цифрової трансформації України звертає увагу, що відповідно до пункту 12 частини першої статті 2 Закону України «Про публічні електронні реєстри» (далі – Закон) публічний електронний реєстр (реєстр, кадастр, реєстр тощо) (далі - реєстр) – інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення реєстрових даних та надання реєстрової інформації.

Зазначає, що згідно із частиною другою статті 7 проекту Закону держателем Електронного реєстру суб'єктів лобіювання, як і Реєстру прозорості, є НАЗК, яке вживає організаційних заходів, пов'язаних із забезпеченням безперервного функціонування реєстру.

Крім того зазначає, що правові, організаційні і фінансові засади створення та функціонування усіх публічних електронних реєстрів з метою захисту прав та інтересів фізичних та юридичних осіб під час створення, зберігання, оброблення та використання інформації у публічних електронних реєстрах визначаються Законом.

Згідно з частиною першою статті 27 Закону реєстр перетворюється, якщо при регулюванні суспільних відносин, що виникають при вирішенні економічних, соціальних, правоохоронних або інших завдань, доцільною є зміна організації ведення реєстру та/або статусу реєстру у системі реєстрів відповідно до частини першої статті 6 цього Закону та/або об'єкта (об'єктів) реєстру, що може супроводжуватися зміною його назви та/або призначення відповідного реєстру і кола суб'єктів, які здійснюють повноваження у сфері такого реєстру, та/або інших чинників, зазначених у частині другій статті 26 цього Закону.

Відповідно до частини другої цієї ж статті Закону перетворення, модифікація та припинення реєстру здійснюються на підставі закону, згідно з яким створено відповідний реєстр. У таких випадках законом визначаються:

1) шлях (спосіб) та юридичні наслідки перетворення, модифікації та припинення реєстрів;

2) термін проведення та шляхи передачі реєстрової інформації, звернень, документів, програмно-апаратних засобів, включаючи засоби технічного і криптографічного захисту інформації;

3) права та обов'язки суб'єктів, які здійснюють повноваження у сфері відповідних реєстрів під час перетворення, модифікації та припинення реєстрів;

4) порядок інформування громадськості та правоволодільців про юридичні наслідки перетворення, модифікації та припинення реєстрів.

Враховуючи зазначене, проект Закону потребує доопрацювання та доповнення його нормами щодо перетворення Реєстру прозорості на Електронний реєстр суб'єктів лобіювання відповідно до частини другої статті 27 Закону.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 4 Закону виключно законом або іншим актом законодавства, згідно з яким створений реєстр, визначаються відомості, зазначені у частині другій статті 26 цього Закону (крім випадків, визначених статтями 40 і 41 цього Закону).

Так, згідно із частиною другою статті 26 Закону базовий реєстр створюється згідно із законом, в якому серед іншого зазначаються:

- 1) повна та скорочена (за наявністю) назва реєстру;
- 2) призначення реєстру;
- 3) назва держателя реєстру;
- 4) назва та/або вимоги до адміністратора;
- 5) вимоги до публічних реєстраторів;
- 6) вимоги до створювачів;
- 7) об'єкт (об'єкти) реєстру, порядок його (їх) реєстрації та ідентифікації;
- 8) джерела інформації відповідного реєстру;
- 9) види реєстрових даних, метаданих та візуальних, підтверджуючих ці дані, образів (матеріалів фото- та відеофіксації, скан-копій тощо);
- 10) спосіб (процес) створення створювачем інформації про об'єкт реєстру, у тому числі з використанням прикладних програмних інтерфейсів реєстрів;
- 11) строки внесення до реєстру інформації про об'єкти реєстру;
- 12) види та матеріальні форми документів, що створюються під час ведення реєстру, та спосіб їх обліку у складі такого реєстру;
- 13) фінансові джерела створення програмно-технічних засобів реєстру та право власності на них;
- 14) вимоги до ведення та адміністрування реєстру;
- 15) вимоги до інтеграції з Системою електронної взаємодії;
- 16) вимоги до обробки та захисту персональних даних, інших реєстрових даних та інформації;
- 17) джерела фінансового забезпечення функціонування реєстру;
- 18) форми і порядок оприлюднення та отримання реєстрової інформації, права та обов'язки користувачів;
- 19) перелік послуг реєстру та розмір плати за їх надання;
- 20) вимоги до системи управління ризиками та інформування суб'єктів інформаційної взаємодії і правоволодільців про порушення цілісності реєстрової інформації, її несанкціонованої обробки;

21) порядок обов'язкового інформування правоволодільця про запити будь-яких осіб щодо інформації про нього та належні йому майно, майнові, правові та інші спеціальні статуси, а також про збирання, оброблення, внесення такої інформації до відповідних реєстрів, її зміну та видалення;

22) дата початку функціонування реєстру.

Міністерство цифрової трансформації України, проаналізувавши запропоновані законотворцем норми, наголошує на необхідності їх доповнення основними вищезазначеними відомостями щодо Електронного реєстру суб'єктів лобіювання з урахуванням частини другої статті 26 Закону.

При цьому зазначає, що оскільки на законодавчому рівні вже врегульовано питання збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення та надання інформації про суб'єктів лобіювання та їх звітність шляхом розміщення такої інформації у Реєстрі прозорості та, з урахуванням фінансової складової забезпечення функціонування публічних електронних реєстрів, рекомендує для врегулювання проблемних питань розглянути можливість доповнення вже існуючого Реєстру прозорості необхідними нормами, не створюючи Електронного реєстру суб'єктів лобіювання.

Народні депутати України – члени Комітету при обговоренні законопроекту зазначили, про необхідність врахування вищезазначених зауважень і пропозицій.

Враховуючи наведене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1. Рекомендувати Комітету Верховної Ради України з питань правової політики врахувати висловлені зауваження та пропозиції під час підготовки та розгляду проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про лобіювання» щодо державної реєстрації суб'єктів лобіювання та здійснення лобіювання в Україні» (реєстр. № 13027 від 18.02.2025), поданого народними депутатами України Власенком С. В. та Тимошенко Ю. В.

2. Направити висновок Комітету про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету Верховної Ради України з питань правової політики.

Голова Комітету

М. КРЯЧКО